

PROGRAMACIÓ DE CENTRE

Matèria: Literatura castellana	Nivell: 1r Batxillerat	
Departament: Romàniques	Observacions:	
OBJECTIUS		
<p>1. Llegir, analitzar, explicar, apreciar, i valorar de manera crítica textos (complets o reculls de fragments representatius), de diferents gèneres literaris per tal d'interpretar-ne l'expressió de diferents contextos històrics i socials i com a element cabdal de plaer i d'enriquiment personal, valorant les aportacions de la literatura a la comprensió, representació i interpretació del món i de la peripècia humana.</p> <p>2. Conèixer, a partir de lectures d'obres completes o fragments representatius, les característiques i recursos dels gèneres, i les principals dades dels autors i autores i obres més representatius dels moviments estètics que configuren la literatura universal.</p> <p>3. Comentar textos literaris, a partir de la seva lectura, i reconèixer les representacions de la realitat, tot precisant les relacions que s'estableixen entre autors i obres de diferents moments o tradicions literàries.</p> <p>4. Identificar i comentar, a través de la lectura i, si cal, amb el suport d'altres mitjans, els temes que hi apareixen i el tractament que se'n fa segons el moment i la tradició literària.</p> <p>5. Observar i analitzar les relacions que es poden establir entre les obres literàries i les de qualsevol manifestació artística: musicals, plàstiques, cinematogràfiques, audiovisuals.</p> <p>6. Participar de manera activa, reflexiva i crítica en els comentaris necessaris per a la construcció de coneixements i la realització de tasques acadèmiques.</p>		

PROGRAMACIÓ DE CENTRE

7. Planificar i estructurar amb rigor i adequació treballs acadèmics sobre temes literaris que prenguin com a base la lectura d'obres, per descriure les característiques observades, les contextualitzacions, els temes, entre altres.
8. Usar de manera crítica les fonts bibliogràfiques adequades per a l'estudi de la literatura a fi d'obtenir, interpretar i valorar informació i opinions diferents, i emprant amb autonomia i esperit crític les tecnologies de la informació i la comunicació.
9. Construir, per a la comunicació dels treballs literaris, discursos orals, escrits o audiovisuals coherents, correctes i adequats, i amb l'ús dels recursos adients, incloent-hi les TIC, a les diverses situacions de comunicació i a les diferents finalitats comunicatives de l'àmbit acadèmic i ser crític amb les pròpies produccions, per millorar-ne l'eficàcia comunicativa.
10. Elaborar textos de diferents menes i amb diferents suports i mitjans, a partir dels models literaris llegits i analitzats.
11. Valorar críticament diferents expressions culturals i artístiques per a una comunicació més bona amb totes les persones, comprenent alhora el valor relatiu de les convencions socioculturals i evitant els estereotips lingüístics i no lingüístics que comporten judicis de valor i prejudicis.

CONTINGUTS

DIMENSIÓ ESTÈTICA I LITERÀRIA

Comprensió de discursos literaris

- Comprensió del discurs literari com a fenomen comunicatiu i estètic, com a vehicle de creació i de transmissió cultural i com a expressió de la realitat històrica i social, tot identificant la simbologia, els estereotips i els tòpics de l'imaginari col·lectiu de la nostra societat.
- Reconeixement de les característiques i els recursos emprats en les obres dels diferents gèneres i moviments literaris, amb la identificació i contextualització de manifestacions literàries diverses que es facilita amb la comparació entre produccions literàries i artístiques de tota mena, època i mitjà de comunicació.
- Reconeixement del ressò, la interpretació i l'expressió dels grans esdeveniments històrics i els canvis sociològics de l'època en què han estat escrites.
- Reflexió sobre els grans temes literaris, relacionant-los en obres de gèneres diversos i focalitzant-ho, bàsicament, en autors i autores contemporanis.
- Consolidació de l'autonomia lectora i apreciació de la literatura com a coneixement d'altres mons, temps i cultures amb la lectura d'obres completes i de fragments representatius de les produccions d'autors i autores, moviments i períodes representatius de la literatura.

Coneixement dels textos clàssics de la literatura

• *Edat mitjana*

Narrativa: Alfonso X el Sabio i D. Juan Manuel.

Poesia tradicional i poesia culta. Mester de juglaría i Mester de clerecía i el Romancero.

Transició cap al Renaixement: Juan de Mena i la poesia d'art major, Jorge Manrique i la poesia de Cancionero, Fernando de Rojas.

• *Segles d'Or*

Poesia renaixentista: Garcilaso de la Vega, Fray Luis de León, San Juan de la Cruz.

Narrativa renaixentista i barroca: *El Lazarillo de Tormes*. *El Buscón*. Miguel de Cervantes.

Teatre barroc: Félix Lope de Vega, Pedro Calderón de la Barca.

Poesia barroca: Luis de Góngora, Francisco de Quevedo.

• *Segle XVIII*

Literatura il·lustrada i neoclàssica: Benito J. Feijoo, José Cadalso, Gaspar Melchor de Jovellanos, Leandro Fernández de Moratín.

• *Segle XIX*

Prosa romàntica: Mariano J. de Larra.

Poesia romàntica: José de Espronceda, Gustavo A. Bécquer.

Teatre romàntic: Duque de Rivas, Antonio García Gutiérrez, José Zorrilla.

Narrativa realista: Benito Pérez Galdós, Leopoldo Alas Clarín, Emilia Pardo Bazán.

• *Segle XX*

Des de començament de segle fins a 1939

Narrativa: Pío Baroja, Miguel de Unamuno, Azorín. Poesia: Antonio Machado, Juan R. Jiménez.

Teatre: Ramón M. del Valle-Inclán.

Generació del 27: Federico García Lorca, Jorge Guillén, Pedro Salinas, Rafael Alberti, Luis Cernuda. Miguel Hernández,

Dels anys quaranta del segle XX a l'actualitat

Narrativa: Carmen Laforet, Miguel Delibes, Rafael Sánchez Ferlosio, Camilo J. Cela, Luis Martín Santos, Carmen Martín Gaité, Juan Marsé, Eduardo Mendoza.

Poesia: Blas de Otero, Gabriel Celaya, Gil de Biedma, José Ángel Valente.

Teatre: Miguel Mihura, Enrique Jardiel Poncela, Antonio Buero Vallejo.

• *Literatura hispanoamericana*

Narrativa: Jorge L. Borges, Gabriel García Márquez, Mario Vargas Llosa.

Poesia: Pablo Neruda.

Participació en converses sobre textos literaris

- Participació en converses sobre literatura amb flexibilitat i eficàcia, matisant les opinions pròpies i responent adequadament en situacions d'humor, doble sentit, formals o de caire col·loquial.

- Gestió fluida i espontània de les converses en la realització de comentaris literaris i per a la construcció del coneixement.
- Ús de les estratègies necessàries per adequar-se en cada moment als altres participants en la conversa i per col·laborar-hi eficaçment.
- Ús de les estratègies necessàries per prendre la paraula o intervenir en el moment adequat i col·laborant perquè la conversa sigui reeixida; i per defensar els punts de vista personals sobre literatura amb precisió i respecte vers les altres persones.
- Producció de discursos crítics i literaris
- Planificació, elaboració i comunicació (oral, escrita o audiovisual) de treballs acadèmics realitzats amb el rigor, adequació i sentit crític necessaris per mostrar l'anàlisi, contextualització, comentaris i interpretació de les obres llegides.
- Elaboració d'un discurs crític argumentat a partir de la lectura dels textos literaris.
- Elaboració, com a possible forma de treball complementari, de textos amb voluntat literària i l'ús de recursos retòrics propis del llenguatge literari a partir de l'anàlisi i la imitació tècnica de models dels escriptors i escriptores que han estat objecte d'anàlisi.
- Actitud crítica davant les produccions pròpies per aplicar reflexivament els coneixements lingüístics (adequació, coherència, cohesió i correcció) i audiovisuals en la regulació de l'elaboració i en la millora dels textos finals.

DIMENSIÓ DE RECERCA I TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ

- Planificació i execució individualment o en grup de projectes de recerca en literatura, en la realització dels quals calgui la captació, selecció processament i interpretació de dades i la comunicació oral, escrita i/o audiovisual dels resultats.
- Identificació i localització de la informació contrastant-ne el rigor i la credibilitat.
- Elaboració de continguts interpretant la vinculació entre diverses informacions i ampliant el coneixement.
- Elaboració del producte final amb la forma i el contingut adients.
- Comunicació pertinent del producte final i de les conclusions, a partir del coneixement dels canals de difusió.
- Ús de les eines TIC per a l'elaboració i la comunicació del coneixement.
- Identificació i utilització correcta de la informació contrastant-ne el rigor i la credibilitat i adequant-los a la seva funció en l'aprenentatge amb consciència de la dimensió ètica del maneig i ús de la informació (respectar els drets d'autoria, citar adequadament les fonts consultades seguint alguna norma acceptada, usar èticament la informació obtinguda).

PROGRAMACIÓ DE CENTRE

COMPETÈNCIES BÀSIQUES

La matèria desenvolupa principalment la competència estètica i literària, el foment de l'educació literària. La literatura, com a màxima expressió de les possibilitats d'una llengua, esdevé així una eina immillorable per a l'anàlisi, el coneixement i la reflexió sobre l'experiència humana. Així mateix, avala les possibilitats expressives i creatives de les llengües i afavoreix el desenvolupament de la pròpia competència comunicativa, una de les prioritats de tot el procés d'aprenentatge. La matèria també té en compte el desenvolupament de la competència en la recerca i el tractament de la informació. Els aspectes propis de l'àmbit se centren en tot el que es relaciona amb els múltiples aspectes de la reflexió literària. Cal una tasca important de coordinació amb la resta de l'equip docent per consensuar estratègies i itineraris que facilitin els mètodes de recerca, la sistematització de la informació, l'ús de les diferents fonts i la planificació i elaboració del producte final. Atès que un dels aspectes de l'estudi de la literatura té com a eix establir relacions amb les construccions literàries de diferents cultures, aquesta matèria també té com a objectiu el desenvolupament de la competència plurilingüe i intercultural, cosa que caldrà atendre coordinadament des de totes les matèries que tinguin en compte la literatura.

La literatura contribueix també d'una manera molt eficaç al desenvolupament d'altres competències generals del batxillerat, com la competència digital, la competència personal i interpersonal i la competència en el coneixement i interacció amb el món. Les lectures de textos literaris són la porta oberta a les projeccions necessàries que fan que l'alumnat pugui formar-se com a persona.

PROGRAMACIÓ DE CENTRE

CRITERIS D'AVALUACIÓ

1. Valorar les aportacions de la literatura universal a la comprensió, representació i interpretació del món i de la peripècia humana i la lectura d'obres literàries com a mitjà de maduració personal.
2. Apreciar i valorar críticament textos dels diferents gèneres literaris, contextualitzant-los i fent comentaris raonats que mostrin les anàlisis fetes sobre els seus continguts i els recursos lingüístics emprats, i els lligams que es poden establir amb altres produccions literàries, artístiques o fets socials.
3. Identificar les característiques essencials i els recursos estilístics dels gèneres literaris: poesia, narrativa, teatre i assaig, relacionant-les amb les idees estètiques i les transformacions artístiques i històriques detectades en les obres o fragments llegits, analitzats i comentats a l'aula.
4. Llegir significativament les obres programades de literatura universal, tot valorant-ne la capacitat de comprensió i d'interpretació, així com l'enriquiment personal aportat.
5. Analitzar, comentar i interpretar textos literaris, reconeixent les representacions de la realitat que presenten, tot aplicant-hi els coneixements adquirits sobre els temes, els recursos literaris i els moviments i períodes literaris i precisant les relacions amb altres produccions literàries o artístiques.
6. Usar la comparació de produccions de diferents orígens per explicar les influències, coincidències o diferències entre les diferents literatures, moviments, períodes o manifestacions.
7. Participar de manera activa, reflexiva i crítica en converses per a la construcció de coneixements i la comprensió dels textos literaris que es comenten a l'aula.

8. Planificar i estructurar amb rigor i adequació treballs acadèmics sobre temes literaris (obres o fragments) que prenguin com a base la lectura d'obres, amb autonomia i esperit crític, i usar les tecnologies de la informació i la comunicació.

9. Fer exposicions orals o audiovisuals coherents, correctes i adequades, amb l'ús dels recursos adients, que expressin anàlisis i valoracions de les obres literàries, les pròpies opinions, tot acceptant les opinions de les altres persones.

10. Elaborar textos de diferents menes i amb diferents suports, a partir dels models literaris llegits i analitzats, com a instruments per a l'increment del cabal de la pròpia experiència personal.

INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ

1. Qualificacions trimestrals

Per a calcular la nota trimestral de l'assignatura, s'aplicaran els següents percentatges:

Exàmens 70,00% (50% proves de contingut + 20% lectures prescriptives)

Activitats 30,00%

- ✓ Hi haurà un mínim de dues proves de contingut per trimestre. En el cas de les lectures prescriptives, en finalitzar cadascuna d'aquestes es proposarà una activitat d'avaluació (examen i/o treball) que tindrà un valor del 10% dintre del percentatge d'exàmens (cada trimestre es treballaran dos, per tant el percentatge trimestral total de les lectures és del 20%).
- ✓ L'arrodoniment de la nota es farà a l'alça a partir de les sis dècimes i a la baixa si no s'arriba.
- ✓ En tots els treballs i exàmens s'aplicarà el següent descompte per errors ortogràfics: 0,1 per falta (sense límit).

2. Recuperacions i qualificacions finals

- ✓ Al llarg del curs es faran recuperacions trimestrals de la matèria, disposades aquestes a l'inici del trimestre següent. La nota màxima serà de 5.
- ✓ Per a l'obtenció de la nota final de l'assignatura, es realitzarà la mitjana de les notes reals numèriques obtingudes en les tres avaluacions (sense arrodoniments). L'alumne/a pot aprovar l'assignatura amb dues avaluacions aprovades sempre que una d'aquestes sigui, necessàriament, l'última.
- ✓ L'examen de recuperació final serà un examen global. En aquests exàmens, també es rebaixarà la nota per errors lingüístics

3. Exàmens de millora

L'alumnat que així ho desitgi pot intentar pujar la mitjana de curs en un examen global de tots els continguts que es durà a terme durant les recuperacions finals de curs. La millora màxima de la qualificació d'aquesta prova és de dos punts.

4. Absències a exàmens

Per a poder fer la prova caldrà justificar l'absència per mitjà d'un justificant mèdic que acrediti malaltia o algun document oficial en cas d'altres incidències.

5. Absentisme

“Si es fa un 10% de faltes no justificades d'una mateixa matèria, durant un trimestre, (per exemple: 5 faltes en matèries de 4 hores setmanals), es perd el dret d'exàmens parcials (avaluació contínua). Suposarà anar a la recuperació trimestral directament.” Text extret del NOFC del centre.

6. Avaluació en cas de confinament per COVID

En cas de confinament individual, es proporcionaran recursos i material per tal que l'alumnat pugui seguir la matèria a distància. Es farà un seguiment individual comunicant-nos via «classroom», «meet» i/o correu electrònic.